

7. PROBLEME CU POPULAȚIA RROMĂ (ȚIGANII)

Rromii (țigani) sunt o etnie caracterizată printr-o mare diversitate (căldărari, ursari, lingurari etc.), cât și prin mari diferențe între masa celor mulți – săracă, needucată, exploatată – și minoritatea celor bogați, de cele mai multe ori îmbogățiți fără măsură prin activități ilicite sau la limita legii. Din aceste motive, abordarea problemelor acestei etnii am făcut-o pe două căi: pe de o parte, urmărind integrarea rromilor în comunitatea locală, pe de altă parte, căutând să impun legea, mai ales în domeniul imobiliar, unde aceasta era încălcată de așa-ziii „țigani de mătase” (a se vedea „casele țigănești”).

7. 1.

Integrarea rromilor în comunitate

În acest sens, am implementat proiecte speciale:

- RECITRAVE, vizând atât protecția mediului, cât și integrarea socială a rromilor prin crearea de locuri de muncă (2000 – 2004);
- Stabilirea unui parteneriat cu ONG „Asociația femeilor țigănci – Pentru copiii noștri”, prin care s-a realizat, în sediul dat de Primărie în str. Dorobanți 42, un centru social pentru adăpostirea femeilor rrome, dotat cu facilități electro-casnice (mașini de spălat, sobe de gătit) pentru nevoile femeilor și copiilor rromi; consultanță familială;
- între 2004 – 2008, proiectul „Pentru toți mai ușor”, privind integrarea socială a tinerilor rromi care au întrerupt cursurile școlare după 4 clase;
- BARRABARRIPEN - un model inter-regional de incluziune destinat femeilor rrome, cu finanțare POSDRU, început în 2009, actualmente în implementare, urmând a se finaliza în 21.12.2013; se intenționează instituționalizarea unui centru de Incluziune Socială pentru femeile rrome și angajarea a 200 dintre acestea.

Totodată, cu consiliera pe problemele rromilor, Letiția Mark, am participat la Bruxelles la discuții pe tema implementării unora dintre programe.

Alte acțiuni au vizat cartierul Kuncz, cu populație majoritar rromă, unde s-au executat lucrări importante de infrastructură (apă-canal, drumuri, fântâni, loc de joacă, teren de sport). În plus, prin reglementarea situației juridice a terenurilor transferate de la Ministerul Agriculturii la Primăria Timișoara, s-au creat premisele pentru legalizarea caselor construite în timp și eliberarea actelor de identitate pe adresele respective.

Din păcate, au mai fost și situații unde rromii veniți din alte județe (Sălaj, Mureș etc.) și-au improvizat adăposturi la marginea orașului (Blașcovici, Ronaț, Ciarda Roșie etc.), comițând acte de distrugere, hoție etc. La solicitarea cetățenilor, Poliția locală a intervenit, îndepărtându-i de pe raza orașului în mai multe rânduri.

7.2.

DESPRE PROBLEMA „CASELOR ȚIGĂNEȘTI”

Problematica așa-numitelor „case țigănești” a apărut imediat după Decembrie 1989, când, în urma eliminării presiunii regimului comunist și în vidul legislativ patronat de puterea postcomunistă (FSN), diverse grupuri de interese din lumea țigănească/interlopă au început să se intereseze de activități imobiliare. Interesul acestora s-a materializat prin două căi de abordare:

- XI. construirea de clădiri pe terenuri libere, achiziționate sau în proprietate;
- XII. preluarea de bunuri imobile existente (clădiri, terenuri), exploatând inexistența sau permisivitatea legislației în vigoare, precum și situația financiară precară a proprietarilor de drept, dispuși să vândă oricui cu bani.

Prima abordare - construirea de clădiri a apărut în perioada 1990-1995, când mulți rromi/țigani, mai bine situați material, au început să ridice pe raza orașului, în diverse zone (Aleea CFR, str. Demetriade, Calea Lugojului, Fratelia etc.), case cu turnulețe, străine tradiției locale. Nici o autoritate publică abilitată (fiscul, parchetul, oficiul de cadastru, poliția, serviciile de informații) nu a fost interesată de proveniența banilor cu care se cumpărau terenuri și se ridicau astfel de case, la fel cum nimeni nu a fost interesat dacă averile acestor persoane erau licite sau nu. Precizez în acest sens că, în conformitate cu legea, Primăria nu avea și nu are dreptul să verifice proveniența banilor, putându-se implica doar din punct de vedere urbanistic în verificarea și sancționarea, conform Legii 50/1991, celor care nu respectă sau care nu au autorizație de construire, iar din punct de vedere fiscal putând doar să urmărească încasarea taxelor și impozitelor locale datorate de contribuabili.

În 1996, în evidența Primăriei Timișoara existau circa 35 de astfel de case: unele aveau autorizații de construire, altele aveau documentații tehnice incomplete sau chiar deloc. Pentru lucrări efectuate fără autorizație de construire sau cu nerespectarea autorizației, în perioada anterioară anului 1996 s-au întocmit un număr

de 19 procese verbale de constatare/sanționare, fără a fi întreprinse nici un fel de alte măsuri, cum ar fi acțiuni în instanță, dispoziții administrative de demolare și așa mai departe.

Preluând funcția de primar în anul 1996, după evaluarea prezentată în paragraful anterior, am introdus în circuitul public Regulamentul de Urbanism - cartier Cetate Timișoara, menit a proteja zona respectivă (HCL 52/1999). Pe această bază, am dispus actualizarea evidențelor cu aceste case și întocmirea de procese verbale constatatoare la un număr de 91 de adrese, cele mai multe ajungând în instanță. De asemenea, au fost sesizate organele de urmărire penală, privind executarea de lucrări fără autorizație în zona de protecție. Faptul că procesele au trenat (și trenează încă) de ani de zile pe rolul instanțelor judecătorești nu poate fi imputat Primăriei Municipiului Timișoara.

Când am avut sentințe definitive, irevocabile și executorii, am procedat la demolări: str. Pasteur nr. 3, Calea Aradului nr. 81, str. Ialomița nr. 51, str. șt. O. Iosif nr. 38-40, str. Glad. nr. 29, str. Mihai Viteazu nr. 5, str. P. Vasici (Prislop) nr. 7, un cavou ridicat în Calea Buziașului.

Alte procese au vizat imobilele din str. Eminescu nr. 6, bv. C.D.Loga nr. 8, bv. C.D.Loga nr. 50, bv. C.D.Loga nr. 33, bv. C.D.Loga nr. 22, bv. C.D.Loga nr.56, bv. C.D.Loga nr. 35, str. Beethoven nr. 1, str. Musorgski nr. 7, str. Cluj nr. 7, str. Dorobanților nr. 88, bv. Mihai Viteazu nr. 3. De menționat este și faptul că la unele dintre aceste imobile încă există mai multe procese pe rol, în diverse faze de judecare. Aceste situații au devenit de notorietate publică, fiind reflectate în presă și erau cunoscute până la nivelul Guvernului României - Ministerul Lucrărilor Publice, precum și de către parlamentarii de Timiș (de exemplu, deputatul Ovidiu Drăgănescu, membru în comisia de supraveghere a serviciilor, ulterior prefect al județului Timiș).

Privitor la prevenirea și rezolvarea acestor situații, am avut întâlniri atât cu reprezentanții etniei rome, cât și cu cei ai instituțiilor publice abilitate (fisc, cadastru, poliție, parchet ș.a.m.d.), solicitând un singur lucru: respectarea legii. Singurele entități publice care s-au raliat demersurilor Primăriei Municipiului Timișoara au fost Serviciul de Investigare a Fraudelor din cadrul Poliției Județului Timiș și Prefectura

Timiș în perioada 1996-2000, când era condusă de prefectul Dumitru Gaș. Acesta din urmă a convocat toate instituțiile subordonate precum și Consiliul Județean Timiș pentru a susține demersurile Primăriei Municipiului Timișoara. Din păcate, după alegerile din 2000, aceste colaborări au fost abandonate. Mai mult, în perioada 2001-2004, demolările întreprinse pe str. Pasteur nr. 3 (în anul 2001) și în Calea Aradului nr. 81 (în 2002) pe baza unor sentințe judecătorești definitive, irevocabile și executorii, au fost contestate de Prefectura Județului Timiș pe motiv de... rasism (!), cu susținerea deputatului PDSR Mădălin Voicu și a lui Florin Călinescu, consilier de imagine (!) al ministrului de Interne Ioan Rus (vezi ziarul Evenimentul zilei din 22 septembrie 2002). **În consecință, nici o autoritate competentă a Statului nu a mai susținut acțiunile Primăriei.**

În perioada 2005-2008, acțiunile de demolare a construcțiilor ilegale întreprinse de Primăria Timișoara în str. Șt. O Iosif nr. 38-40 (în anul 2007) și în str. Ialomița nr. 51 (în anul 2008), tot în baza unor sentințe judecătorești definitive, irevocabile și executorii, nu au găsit nici un sprijin din partea statului. Deși s-au proferat, chiar și în public, amenințări la adresa primarului, iar însuși prefectul Ovidiu Drăgănescu s-a plâns că ar fi fost agresat de țigani, nici o autoritate publică responsabilă nu s-a implicat în sprijinul Primăriei Timișoara.

Același dezinteres din partea Prefecturii l-am constatat și în perioada 2009-2011, când demolările din str. Glad nr. 29, str. Mihai Viteazu nr. 5 și str. P. Vasici nr. 7 au fost ignorate, în ciuda faptului că țigani blocaseră garajele Prefecturii Timiș de pe bulevardul C.D. Loga.

A doua abordare - preluarea de imobile existente a demarat în aceeași perioadă (1990-1995), fără a se cunoaște prea multe date concrete, în lipsa unor informații oficiale. Există suspiciuni că diverși indivizi s-au folosit de acte notariale false/falsificate pentru a-și atinge scopurile în diverse instanțe de judecată, calea judecătorească fiind, în acel moment, unica posibilă (în lipsa unei legislații) să reglementeze restituirile în domeniul imobiliar.

O altă modalitate de preluare a unor imobile, relatată de presa vremii (Renașterea bănățeană), în perioada 1993-1995, consta în revendicarea în instanță de către foștii

proprietari/moștenitori a radierii din C.F. Ca proprietar a Statului Român și întabularea acestora din urmă. După întabularea foștilor proprietari/moștenitori, aceștia vindeau țiganilor imobilele redobândite în instanță. Este cazul imobilelor din Spl. T. Vladimirescu nr. 2, str. Brașov nr. 5, Str. Târnavă nr. 10, situații sesizate în presă la momentul respectiv.

În anul 1995, prin Legea 112, Statul Român a permis vânzarea locuințelor din fondul locativ de stat către chiriași și restituirea către foștii proprietari a imobilelor libere (astfel de cazuri fiind, însă, extrem de rare). Vânzarea se făcea de către OJTVL, URBIS/ADP – societăți specializate – și, după anul 2000, și de către Direcția Patrimoniu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara, iar chiriașii deveniți proprietari nu aveau voie să înstrăineze imobilele cumpărate timp de zece ani. S-a dovedit în timp că mulți dintre noii proprietari pe Legea 112/1995 nu au respectat legea, fapt ce a forțat Primăria să înceapă procese de anulare a vânzărilor ilegale, făcute de aceștia către terți.

În anul 2001, prin Legea 10/2001, s-a creat posibilitatea retrocedării către foștii proprietari, respectiv către urmașii acestora, a bunurilor imobiliare naționalizate în perioada comunistă. După apariția Legii 10/2001, s-a creat la nivelul autorității publice locale o comisie de retrocedare formată din primar, viceprimari, secretar, consilieri locali și funcționari administrativi, care analiza dosarele depuse și le aproba sau le respingea de la caz la caz, în funcție de prevederile legale. Cei respinși pe cale administrativă de către comisie puteau (și de cele mai multe ori o făceau) să își reia revendicările pe cale judecătorească, adresându-se instanțelor de judecată.

Din constatările, făcute în timp, a rezultat că atât chiriașii deveniți proprietari pe Legea 112/1995, cât și proprietarii reintegrați în drepturi pe Legea 10/2001 sau prin sentințe judecătorești, preferau să-și vândă proprietățile țiganilor, singurii care aveau bani să le cumpere. **De unde proveneau acești bani, nici un organism abilitat al Statului (fisc, poliție, servicii) nu a fost interesat să afle!**

Pe de altă parte, conform legii, în zonele protejate, vânzările proprietăților sunt condiționate de exercitarea dreptului de preemțiune la cumpărare al Ministerului Culturii, Consiliului Județean și Consiliului Local. Dincolo de faptul că nu toți

vânzătorii respectau prevederile legale privitoare la preemțiune, atunci când se oferta de vânzător aplicarea acestui drept în favoarea Statului, Ministerul Culturii și Consiliul Județean refuzau să și-l exercite, Consiliul Local Timișoara fiind pus în imposibilitate de a onora de unul singur toate ofertele. De regulă, executivul Primăriei și Consiliului Local au convenit aplicarea dreptului de preemțiune în cazul clădirilor de interes public (spitale, școli), considerând că achiziționarea unor apartamente disparate în diverse locații necesită, pe lângă negocieri dificile, sume de bani pentru cumpărarea și administrarea acestora, bani pe care Consiliul Local Timișoara nu îi avea în buget. Dificultatea la negocieri consta în faptul că Primăria și Consiliul Local Timișoara solicitau cumpărarea la prețul din contract, în timp ce vânzătorul umfla prețul și negocierile eșuau. De exemplu, la Clinica de Oncologie-Chimioterapie (str. Mihai Viteazu nr. 26), contractul de vânzare-cumpărare se încheiase pe suma de 100.000 de euro, dar vânzătorii cereau Spitalului Municipal 3.500.000 de euro, adică de 35 de ori mai mult!

Practic, din obligația de a apăra legalitatea, Primăria și Consiliul Local Timișoara au ajuns să se confrunte cu o sumedenie de procese (la nivelul anului 2008 erau aproximativ 250 de procese) pe diverse spețe:

- rectificări în Cartea Funciară, în sensul radierii înscrierilor false ale unor cetățeni și reînscrierea dreptului de proprietate al Statului Român/Municipiului Timișoara. Exemple: str. Romulus nr. 42-44 (pârât Berger Robert), cuplat cu plângere penală împotriva respectivului; - dosarul 11011/59/2010 - str. Gh. Asachi nr. 1 și nr. 1A (pârât Sandner Ionel, fost Cârpati, actualmente condamnat);
- anulări de contracte de vânzare-cumpărare pentru neexercitarea dreptului de preemțiune al statului / nerespectarea prevederilor Legii 112/1995 (interdicția de vânzare timp de zece ani). Exemple: procesele vizând bv. C.D.Loga nr 40/A, ap. 5; bv. C.D.Loga nr. 22, ap. 2 și 3; str. Mihai Viteazu nr. 26 (fosta Clinică de oncologie-Chimioterapie); imobilul din str. Detunata nr. 6; imobilul din str. Liviu Gabor nr. 2 (Spitalul de Copii) etc.;
- revendicări imobiliare, respinse administrativ pe legea 10/2001 și câștigate de

revendicatori pe cale judecătorească. Cea mai notabilă situație este imobilul din str. Mihai Viteazu nr. 17, imobil câștigat de un revendicator la Înalta Curte de Casație și Justiție, pe baza unui recurs în anulare promovat de Procurorul general al României și vândut apoi lui Claudiu Cârpati; **sunt foarte multe astfel de situații în care revendicatorii au vândut imobilele la țigani, aceasta fiind modalitatea de achiziționare cea mai des folosită de aceștia din urmă;**

- acțiuni în anulare promovate de Primărie și Consiliul Local Timișoara împotriva unor decizii de restituire emise de Ministerul Sănătății: - este cazul deciziei EN 8164/5.03.2006, emisă de Ministerul Sănătății, în baza căreia a fost restituit imobilul din str. Nemoianu nr. 2 (Corupl de Chirurgie al Spitalului de Copii). Primăria și Consiliul Local Timișoara au solicitat anularea deciziei, având în vedere că imobilul figura în proprietatea publică a Municipiului Timișoara, Ministerul Sănătății nefiind nici proprietar și nici deținător al acestuia. În paralel, s-a depus plângere penală împotriva revendicatoarei Reiber Henriette și a Ministerul Sănătății (dosar 384/P/2011).

Însumate, toate aceste spețe reprezentau în anul 2012 aproximativ 70 de procese aflate pe rol în diverse faze, iar numărul imobilelor vizate era în jur de 25. Aceste cifre sunt informative, evidența exactă aflându-se la Serviciul Juridic al Primăriei Municipiului Timișoara.

Concluziile, rezultând din această prezentare, se referă la următoarele aspecte:

- XIII. existența unor grupuri interesate de preluarea de bunuri imobile (clădiri, terenuri), folosind acte notariale false/falsificate, având avocați abili și găsind susținere la anumite instanțe. Deciziile instanțelor fiind obligatorii pentru autoritățile administrative, această cale a fost cel mai des folosită;
- XIV. dezinteresul manifestat de anumite instituții ale Statului (fisc, poliție, cadastru, parchet, servicii de informații) față de proveniența banilor acestor grupuri de persoane, față de modul în care acestea achiziționau imobilele sau „drepturile litigioase” de la foștii proprietari, față de modul în care cumpărau apartamente de la chiriașii deveniți proprietari în răstimpul celor zece ani când

aceste vânzări erau interzise și față de modul în care eludau dreptul de preemțiune al Statului Român;

XV. lipsa unui cadru legislativ coerent în perioada 1990-2000 (Legea 112 și Legea 10 au prevederi necorelate), fapt ce a învrăjbit, pe de o parte, foștii proprietari cu chiriașii deveniți proprietari (generând o sumedenie de procese). Pe de altă parte, din rațiuni economice sau de stingere a proceselor, și unii și alții au fost dispuși la vânzarea imobilelor către cei care aveau bani – de cele mai multe ori țigani;

XVI. lipsa de coordonare în plan local, din cauza politizării administrației publice după anul 2000. Astfel, demolările de construcții ilegale din perioada 2001-2011, efectuate de Primarul din opoziție, au fost taxate de rasism sau ignorate de reprezentanții puterii (Prefectura și serviciile subordonate); totodată, Ministerul Culturii și Consiliul Județean Timiș au refuzat să facă uz de dreptul de preemțiune în numele Statului Român, lăsând doar pe seama Primăriei și a Consiliului Local Timișoara exercitarea acestui drept;

XVII. în ceea ce privește primăria și consiliul local:

În domeniul imobiliar, responsabilitățile acestora se referă la vânzarea locuințelor din fondul de stat (Legea 112/1995), retrocedarea imobilelor naționalizate (Legea 10/2001), susținerea proceselor în numele Municipiului Timișoara sau al Statului Român și exercitarea dreptului de preemțiune, după caz.

Vânzarea locuințelor pe Legea 112 s-a făcut conform legii prin societățile specializate – OJCVL (3352 locuințe) și URBIS/ADP (5641 locuințe), iar după anul 2000 și prin Direcția Patrimoniu din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara (1332 locuințe).

Retrocedările imobilelor naționalizate (legea 10/2001) au cuprins inițial în jur de 5000 de solictări, din care aproximativ 1000 de dosare au mers la Agenția de Valorificare a Activelor Statului sau la ministere care dețineau astfel de imobile, neintrând în competența comisiei locale. Din cele 4000 de cazuri rămase pe plan local, se finalizaseră până în iunie 2012 aproximativ 3600, restul fiind în lucru.

Susținerea proceselor a însemnat acțiuni de contestare în instanță a unor contracte de vânzare-cumpărare făcute pe Legea 112/1995 (vânzări ilegale în răstimpul prohibit de

zece ani, eludări ale dreptului de preemțiune) și acțiuni de susținere în instanță a respingerii de către comisia locală a unor revendicări pe Legea 10/2001. Însumate, reprezintă zeci, chiar sute de procese aflate în diferite faze de judecată. Așa cum s-a mai arătat, deciziile definitive și irevocabile ale instanțelor, fiind executorii pentru autoritatea administrativă, au trebuit puse în aplicare. Ce se întâmpla ulterior, în cazul în care Primăria și Consiliul Local pierdeau în instanță, nu poate fi pus în răspunderea autorității publice locale!

Exercitarea dreptului de preemțiune comportă negocieri cu vânzătorii, validate apoi prin Hotărâri de Consiliu Local. Așa cum am arătat anterior, dificultățile la negocieri apăreau în urma pretențiilor exagerate ale vânzătorilor, fapt confirmat și de curând în cazul Casei Muhle. Este ușor să dai sfaturi Primăriei Timișoara să facă uz de dreptul de preemțiune, în exclusivitate, dar care Consiliu Local își asumă răspunderea în atari condiții, când vânzătorii pretind prețuri cu mult peste cele stipulate în contractele oficiale de vânzare?

După cum se vede, responsabilități multe și importante.

Nimeni nu contestă faptul că în Primărie se pot întâmpla greșeli și chiar abuzuri. Însă a acuza în bloc întregul corp funcționăresc de incompetență, reavoință sau interese ascunse este cam mult! Personal, de fiecare dată când am fost sesizat că unii funcționari nu își fac datoria, am ordonat anchete; nu au existat dovezi suficiente decât în foarte puține cazuri, cazuri care au ajuns în instanță. Dacă, de exemplu, fostul prefect Ovidiu Drăgănescu susține că Primăria „uita” să depună la timp documente la un anumit dosar și procesul se pierde, mă întreb de ce nu și-a trimis corpul de control să găsească dovezi incriminatoarea? De ce toți ceilalți prefecți din anul 2000 încoace fie au împiedicat acțiunile primăriei pe motive de rasism (!), fie nu le-au susținut prin instituțiile subordonate (fisc, cadastru, poliție, parchet, servicii de informații) pe care le coordonau?

Apreciez că se impune o colaborare strânsă a Primăriei Municipiului Timișoara cu instituțiile abilitate ale Statului (poliție, administrație fiscală, cadastru, parchet ș.a.m.d.), cât și cu birourile notariale și cele de proiectare, pentru a se genera o atitudine comună împotriva tuturor acelor care nu respectă legislația

și regulamentele urbanistice și pentru depistarea provenienței resurselor financiare de care dispun persoanele care încalcă legea.

8. COLABORARE INTERNAȚIONALĂ

Așa cum am menționat în subcapitolul 2.1, unul dintre principiile după care m-am ghidat de la bun început a fost integrarea europeană a municipiului Timișoara.

Aceasta s-a realizat pe diverse căi: pe de o parte, prin atragerea investițiilor străine directe, pe de altă parte, prin promovarea unor relații de înfrățire (parteneriat) cu orașe europene și de pe alte continente, precum și prin participarea Timișoarei în instituții și la activități internaționale.

